

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutustarkastuksen
kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, ulkomais-
ten vakuutusyriytysten, joilla on Suomessa
edustusto, vakuutusyhdistysten, vakuutuskas-
sojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta val-
tiolle aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi
peritään näiltä laitoksilta vuosittain mää-
rättävä maksu.

Sosiaali- ja terveysministeriö on vuosittain
määrännyt vakuutustarkastusmaksun, joka on
käsittänyt sekä laitoksilta perittävän kiinteän
perusmaksun että laitosten maksutulon mu-
kaan määräytyvän suhteellisen maksun.
Maksut on peritty laitoserhmittäin, jolloin
henkivakuutusyhtiöt, vahinkovakuutusyhtiöt
ja työeläkevakuutusyhtiöt ovat kuuluneet

samaan ryhmään, vakuutusyhtiöryhmään.
Tässä esityksessä ehdotetaan, että työeläke-
vakuutusyhtiöt erotettaisiin vakuutusyhtiöryhmästä omaksi ryhmäkseen, jolloin tarkastusmaksu voitaisiin määrätä näille laitoksille paremmin vastaamaan niihin kohdistuvia valvonnasta aiheutuvia kustannuksia.

Samalla esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi viittausta ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin vastaamaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain käsitettä kolmannen maan vakuutusyhtiöstä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Lainsäädäntö

Vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/1944) mukaan peritään suomalaisilta vakuutusyhtiöiltä, ulkomaisilta vakuutusyriyksiltä, joilla on Suomessa edustusto, vakuutusyhdistyksiltä, vakuutuskas-
soilta ja eläkesäätiöiltä valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi näiden laitosten kultakin kalenterivuodelta tammikuun aikana suoritettava sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu. Vakuutusyhtiöiden valvonta perustuu vakuutusyhtiölakiin (1062/1979), ulkomaisien vakuutusyhtiöiden valvonta ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettuun lakiin (398/1995), vakuutusyhdistysten valvonta vakuutusyhdistyslakiin (1250/1987), vakuutuskassojen valvonta vakuutuskassalakiin (1164/1992) ja eläkesää-

tiöiden valvonta eläkesäätiölakiin (1774/1995).

Lain 1 §:n 2 momentin mukaan perittävä maksu muodostuu kahdesta osasta, kiinteästä perusmaksusta ja suhteellisesta maksusta. Suhteellinen osuus määräytyy lain 1 §:n 3 momentin nojalla laitoksen maksuunpanovuotta edeltävältä tilikaudelta Suomessa kirjaamista maksutulosta.

Suhteellinen maksu määräytyy 1 §:n 3 momentin mukaan yhtä suureksi osaksi laitoksen maksutulosta kussakin laitoserhmittäin. Laitoserhmittäin muodostavat tietyn laissa tarkoitettujen yhteisömuodon laitokset yhdessä, kuitenkin siten, että suomalaiset vakuutusyhtiöt, mukaan lukien työeläkevakuutusyhtiöt ja ulkomaiset vakuutuslaitokset muodostavat yhden laitoserhmittäin.

Sosiaali- ja terveysministeriö on lain 1 §:n nojalla määrännyt laitoksilta näiden kultakin kalenterivuodelta tammikuun aikana suoritet-

tavan maksun, jolloin maksun vähennyksenä on otettu huomioon valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla hakemusten perusteella annettavista päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista perittävät maksut ja vakuutusyhtiön toimilupamaksusta annetussa laissa (1421/1993) tarkoitettu toimilupamaksu. Maksulla katetaan kaikki tarkastuksesta aiheutuneet kulut kuten palkat, tulevat eläkeetuudet, vuokrat ja muut kulut.

1.2. Käytäntö

Laitosten valvonnasta aiheutuvat kustannukset budjetoidaan vuosittain ja voidaan arvioida varsin tarkasti. Sosiaali- ja terveysministeriön ollessa niin sanotun netto-budjetoinnin piirissä kustannukset voidaan kohdentaa laitoskohtaisesti entistä tarkemmin. Toteutuneiden kustannusten ja budjetoitujen kustannusten erotus voidaan ottaa huomioon tilinpäätösten valmistuttua sitä seuraavassa maksun määrittämisessä ja maksuunpanossa.

Maksuna on peritty lain 1 §:n mukaisesti laitosryhmittäin erikseen määrättävää kiinteää perusmaksua sekä siihen lisättävää suhteellista osuutta maksusta. Kiinteän perusmaksun määrä oli vuonna 1997 vakuutusyhtiöiden osalta 25 000 markkaa ja muiden vakuutuslaitosten osalta 2 000 markkaa. Laitosten suhteellinen maksuosuus on laskettu promillemääräisesti laitosryhmittäin kokonaismaksutulon suhteessa. Vuonna 1997 suhteellinen osuus jakautui laitosryhmittäin promilleina maksutulosta seuraavasti:

vakuutusyhtiöt	0,143 o/oo
vakuutusyhdistykset	0,188 o/oo
vakuutuskassat	0,680 o/oo
eläkesäätiöt	0,294 o/oo

Suhteellinen maksu on kussakin neljässä laitosryhmässä ollut erilainen, riippuen laitosryhmän valtiolle aiheuttamista kokonaisvalvontakustannuksista.

Vakuutusyhtiöryhmään kuuluu yhteensä 14 henkivakuutusyhtiötä, 33 vahinkovakuutusyhtiötä ja 7 työeläkevakuutusyhtiötä. Työeläkevakuutusyhtiöiden maksutulo muodostaa yli puolet vakuutusyhtiöryhmän kokonaismaksutulosta.

Kokonaisuudessaan vuoden 1997 tarkastusmaksu oli yhteensä 15 773 000 markkaa. Ottaen huomioon edellisten vuosien ylijää-

mät, toimenpidepalkkiot sekä vakuutuksen välittäjätoiminnasta saadut maksut vakuutuslaitoksilta perittiin kuitenkin vakuutustarkastusmaksuna 10 328 905 markkaa.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Muutokset laitosryhmittelyyn

Työeläkevakuutusyhtiöt kuuluvat voimassa olevan lain 1 §:n mukaan henkivakuutusyhtiöiden ja vahinkovakuutusyhtiöiden kanssa samaan vakuutusyhtiöryhmään. Kaikkien vakuutusyhtiöiden maksujen periminen samassa laitosryhmässä on ollut perusteltua sen takia, että näihin vakuutuslaitoksiin kohdistuvat valvonnasta aiheutuvat kustannukset ovat olleet myös yhteisiä. Nykyisin sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston vakuutustarkastustoimiston tehtäviä hoidetaan kuitenkin erillisissä valvontayksiköissä riippuen siitä, minkä vakuutuslajin mukaista toimintaa vakuutusyhtiö harjoittaa.

Lakisääteisen eläkevakuutustoiminnan eriyttämistä muusta vakuutustoiminnasta edellyttävät ETA-sopimukseen otettu Suomea koskeva poikkeus, jonka mukaan EY:n henkivakuutusdirektiivejä ei sovelleta lakisääteiseen eläkevakuutukseen, sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki (354/1997), jonka tavoitteena on erityisesti työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan itsenäisyyden lisääminen suhteessa samaan yhtiöryhmään kuuluviin vakuutusyhtiöihin nähden.

Lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavien työeläkevakuutusyhtiöiden valvontaa hoidetaan nykyisin eläkelaitosten valvontaryhmässä ja henkivakuutusyhtiöitä ja vahinkovakuutusyhtiöitä henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden valvontaryhmässä yhdessä oikeudellisen ryhmän kanssa. Siten näihin vakuutuslaitoksiin kohdistuvat työpanokset ja muut valvontakustannukset voidaan määritellä tarkasti valvontaryhmittäin. Jotta eri vakuutusyhtiöiden vakuutustarkastusmaksut voitaisiin määritellä paremmin vastaamaan valvontaryhmien mukaisesti laskettavia työpanoksia ja muita kustannuksia, esityksessä ehdotetaan, että työeläkevakuutusyhtiöt erotettaisiin muista vakuutusyhtiöistä omaksi laitosryhmäkseen. Muihin laitosryhmiin ei ehdoteta muutoksia.

Seuraavassa taulukossa on verrattu vuoden 1997 perittyjä tarkastusmaksuja ehdotetun uuden laitosryhmittelyn mukaisesti määräytyviin maksuihin.

Täysin 1 000 markoin.

	Vuoden 1997 tarkastusmaksu				Arvio vuoden 1998 tarkastusmaksusta ehdotetussa ryhmittelyssä*	
	peritty	%	jos työeläkevakuutusyhtiöiltä olisi peritty erikseen maksut	%		%
Vakuutuslaitosryhmä:						
Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt	5 906	37,4	7 653	48,5	9 425	52,4
Työeläkevakuutusyhtiöt	5 108	32,4	3 361	21,4	4 139	23,0
Vakuutusyhdistykset	530	3,4	530	3,4	347	1,9
Eläkesäätiöt	2 309	14,6	2 309	14,6	2 364	13,1
Vakuutuskassat	1 920	12,2	1 920	12,2	1 725	9,6
Yhteensä	15 773	100,0	15 773	100,0	18 000	100,0
Aikaisempien vuosien hyvitys	- 4 500					

* Vuosina 1997 ja 1998 vakuutustarkastustoimistoon palkataan 8 uutta henkilöä, joten palkkakustannukset nousevat. Arvio tarkastusmaksusta vuodelle 1998 on noin 18 miljoonaa markkaa.

2.2. Muut ehdotukset

Suomessa toimivista ulkomaisista vakuutusyhtiöistä, joilla on edustusto Suomessa, sosiaali- ja terveysministeriö valvoo vain sellaisia vakuutusyhtiöitä, joiden kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella. Tällaisia vakuutusyhtiöitä kutsutaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa kolmannen maan vakuutusyhtiöiksi. Jos ulkomaisen vakuutusyhtiön kotipaikka on Euroopan talousalueella (ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö), valvonnasta vastaa kotimaan valvontaviranomainen, vaikka yhtiöllä olisi edustusto Suomessa. Ei ole perusteltua, että vakuutustarkastusmaksua peritään niiltä vakuutuslaitoksilta, joiden valvonnasta Suomen viranomaiset eivät vastaa. Tämän vuoksi ehdotetaan täsmennettäväksi pykälän 1 momentin viittausta ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin vastaavasti.

Samalla ehdotetaan, että pykälään otetaan täsmennys siitä mihin laitosryhmään eri vakuutuslaitokset kuuluvat.

2.3. Ehdotus uudeksi vakuutuslaitosryhmittelyksi

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että vakuutustarkastusmaksua perittäisiin seuraavissa vakuutuslaitosryhmissä:

Henkivakuutusyhtiöt, vahinkovakuutusyhtiöt
ja vastaavat ulkomaiset yritykset
Työeläkevakuutusyhtiöt
Vakuutusyhdistykset
Vakuutuskassat
Eläkesäätiöt

3. Esityksen vaikutukset

Vakuutuslaitosryhmittelyn muutos ehdote-

tulla tavalla merkitsee laitosryhmittäin maksun oikeudenmukaisempaa jakautumista ottaen huomioon valvontaryhmittäin kohdistuvat valvontakustannukset. Vakuutusmaksutulolla ja valvontakustannuksilla mitaten tämä merkitsisi työeläkevakuutusyhtiöiden osalta maksurasituksen alenemista 32 prosentista noin 23 prosenttiin. Henkivakuutusyhtiöiden ja vahinkovakuutusyhtiöiden yhteinen maksurasitus nousisi vastaavasti 37 prosentista 52 prosenttiin.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliittoa ja Työeläkelaitosten Liittoa.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan hallituksen esitys laiksi vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 151/1997 vp). Mainitussa esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia siten, että maksu perittäisiin myös työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitetuilta työttömyyskassoilta. Koska molemmat hallituksen esitykset on tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998, mainittu hallituksen esitys tulisi ottaa huomioon tätä esitystä käsiteltäessä eduskunnassa.

6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/1944) 1 §:n 1 momentti, sellaisina kuin se on laissa 401/1995, seuraavasti:

1 §

Suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden, vahinkovakuutusyhtiöiden, työeläkevakuutusyhtiöiden, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettujen kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden, joilla on toimilupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi on näiden laitosten kultakin kalenterivuodelta tammi-kuun aikana suoritettava sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön määräämä maksu. Tässä pykälässä tarkoitetuilta laitoksilta valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla hakemusten perusteella annettavista päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista perittävät maksut ja vakuutusyhtiön toimilupamaksusta annetussa laissa (1421/1993) tarkoitettu toimilupamaksu otetaan vähennyksenä huomi-

mioon tämän lain mukaista maksua määrätessä. Maksu peritään ryhmittäin siten, että edellä mainitut vakuutuslaitokset muodostavat omat ryhmänsä. Henkivakuutusyhtiöt ja vahinkovakuutusyhtiöt muodostavat kuitenkin yhden laitosryhmän ja kolmansien maiden vakuutusyhtiöt, joilla on lupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, luetaan henkivakuutusyhtiöiden ja vahinkovakuutusyhtiöiden ryhmään sen mukaan minkä vakuutusluokan mukaista vakuutustoimintaa niillä on toimilupansa mukaan oikeus harjoittaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1998.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Terttu Huttu-Juntunen

Laki

vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/1944) 1 §:n 1 momentti, sellaisina kuin se on laissa 401/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, ulkomais-
ten vakuutusyhtyritysten, joilla on Suomessa
edustusto, vakuutusyhdistysten, vakuutuskas-
sojen eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien
kustannusten korvaamiseksi on näiden lait-
osten kultakin kalenterivuodelta tammikuun
aikana suoritettava sosiaal- ja terveysmini-
steriön määräämä maksu. Tässä pykälässä
tarkoitetuilta laitoksilta valtion maksuperus-
telain (159/1992) nojalla hakemusten perus-
teella annettavista päätöksistä sekä rekiste-
riotteista ja todistuksista perittävät maksut ja
vakuutusyhtiön toimilupamaksusta annetussa
laissa (1421/1993) tarkoitettu toimilupamak-
su otetaan vähennyksenä huomioon tämän
lain mukaista maksua määrättäessä.

Ehdotus

1 §

Suomalaisten *henkivakuutusyhtiöiden, va-
hinkovakuutusyhtiöiden, työeläkevakuu-
tusyhtiöiden, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä
annetussa laissa (398/1995) tarkoitettujen
kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden, joilla
on toimilupa harjoittaa vakuutusliikettä Suo-
messa, vakuutusyhdistysten, vakuutuskas-
sojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvi-
en kustannusten korvaamiseksi on näiden
laitosten kultakin kalenterivuodelta tammi-
kuun aikana suoritettava sosiaali- ja terveys-
ministeriön määräämä maksu. Tässä pykäläs-
sä tarkoitetuilta laitoksilta valtion maksupe-
rustelain (150/1992) nojalla hakemusten pe-
rusteella annettavista päätöksistä sekä rekis-
teriotteista ja todistuksista perittävät maksut
ja vakuutusyhtiön toimilupamaksusta an-
netussa laissa (1421/1993) tarkoitettu toimi-
lupamaksu otetaan vähennyksenä huomioon
tämän lain mukaista maksua määrättäessä.
Maksu peritään ryhmittäin siten, että edellä
mainitut vakuutuslaitokset muodostavat omat
ryhmänsä. Henkivakuutusyhtiöt ja vahinko-
vakuutusyhtiöt muodostavat kuitenkin yhden
laitosryhmän ja kolmansien maiden vakuu-
tusyhtiöt, joilla on lupa harjoittaa vakuutus-
liikettä Suomessa, luetaan henkivakuutusyh-
tiöiden ja vahinkovakuutusyhtiöiden ryh-
mään sen mukaan minkä vakuutusluokan
mukaista vakuutustoimintaa niillä on toimi-
lupansa mukaan oikeus harjoittaa.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1998.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpitei-
siin.*